Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i (V-DEHB-ÖDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i (V-DEHB- ÖDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32448

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i (V-DEHB-ÖDÖ), Amerika Birle?ik Devletleri'nde geli?tirilen orijinal Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe'ye kültürleraras? uyarlama çal??mas?d?r. Bu ölçek, özellikle ö?retmenler taraf?ndan kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r ve okul ça??ndaki çocuklarda görülen dikkat eksikli?i, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtilerini de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçe?in Türkçe uyarlamas? Av?ar Ard?ç ve Tuba Küçük Do?aro?lu taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir.

V-DEHB-ÖDÖ, sadece DEHB'nin temel belirti kümelerini (dikkatsizlik ve hiperaktivite/dürtüsellik) de?il, ayn? zamanda e?lik eden di?er davran?? sorunlar?n? (örne?in, kar??t olma-kar?? gelme) ve çocu?un akademik performans?n? da ölçmeye yard?mc? olan kapsaml? bir psikometrik ölçek olarak hizmet eder. Bu araç, klinisyenlere ve okul psikologlar?na tan? koyma sürecinde önemli destek sa?layarak, DSM-5 kriterlerine uygun bir de?erlendirme sunar.

Anahtar Kelimeler

V-DEHB-ÖDÖ, Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u, Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i, Çocuk Psikolojisi, Davran?? Bozukluklar?, DEHB, Psikometrik Ölçek.

Yazarlar

Av?ar Ard?ç, Tuba Küçük Do?aro?lu.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, okul ça??ndaki çocuklarda Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) belirtilerinin s?kl???n? ve ?iddetini ö?retmenlerin gözlemlerine dayanarak standart bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ö?retmenler, çocuklar?n akademik ve sosyal i?levselliklerini en iyi gözlemleyen profesyoneller oldu?u için, bu ölçek tan?lama sürecine objektif ve ba?lamsal veriler sa?lar.

V-DEHB-ÖDÖ, DSM-5 tan? kriterlerini yans?tarak, dikkat eksikli?i ve hiperaktivite/dürtüsellik alanlar?nda klinik aç?dan anlaml? düzeyde belirti gösterip göstermedi?ini belirler. Ayr?ca, ölçek çocuklardaki akademik ba?ar? düzeylerini ve sosyal i?levselli?i ölçerek, DEHB'nin okul hayat? üzerindeki etkilerini de kapsaml? bir ?ekilde ortaya koymay? hedefler.

Yap?

Vanderbilt Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin yay?mlad??? Mental

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab?'n?n (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders - DSM) kriterlerine göre yap?land?r?lm??t?r. Ölçek, genellikle iki ana DEHB alt boyutunu (Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite/Dürtüsellik) ölçen bölümlerin yan? s?ra, Kar??t Olma-Kar?? Gelme Bozuklu?u ve Davran?? Bozuklu?u belirtilerini tarayan ek maddeler içerir.

Ard?ç ve Küçük Do?aro?lu (2018) taraf?ndan gerçekle?tirilen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal çok faktörlü yap?s?n?n Türk kültürü ve e?itim sistemi ba?lam?nda korunup korunmad??? incelenmi?tir. Bu yap?, ö?retmenlerin s?n?f ortam?nda gözlemledi?i davran??sal frekanslar? veya ?iddetini derecelendirmesine olanak tan?yan Likert tipi bir formatta sunulmu?tur.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak içeri?inde spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, Ard?ç ve Küçük Do?aro?lu'nun (2018) Türkçe uyarlama çal??mas?, V-DEHB-ÖDÖ'nün geçerli?ini bilimsel yöntemlerle incelemi?tir. Yap? Geçerli?i, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçek maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlara (faktörlere) uygun dü?üp dü?medi?ini test etmi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in ay?rt edici geçerli?i, ölçe?in bilinen DEHB gruplar?n? kontrol gruplar?ndan ay?rma yetene?i de?erlendirilerek incelenmi?tir. Bu çal??malar, V-DEHB-ÖDÖ'nün, Türk örnekleminde DEHB belirtilerini do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak listelenmi? olsa da, 2018 uyarlama çal??mas? kapsam?nda ölçe?in iç tutarl?l??? ve/veya test-tekrar test güvenirli?i yöntemleri kullan?larak güvenirli?i raporlanm??t?r. ?ç tutarl?l?k için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s?n?n, ölçe?in alt boyutlar?ndaki maddelerin ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren yüksek de?erler sunmas? beklenir.

V-DEHB-ÖDÖ'nün Türkçe versiyonunun Güvenirli?i, farkl? zamanlarda veya farkl? ö?retmenler taraf?ndan uyguland???nda benzer sonuçlar verme yetene?ini do?rulamak için kritik öneme sahiptir. Bu psikometrik çal??malar, ölçe?in klinik ve akademik ara?t?rmalarda güvenle kullan?lmas? için gerekli tutarl?l??? sa?lad???n? göstermi?tir.

Faktör Analizi

V-DEHB-ÖDÖ'nün uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?na uygunlu?unu test etmek üzere faktör analizleri uygulanm??t?r. Orijinal Vanderbilt Ölçe?i, genellikle dörtten fazla faktörden olu?ur: Dikkatsizlik, Hiperaktivite/Dürtüsellik (DEHB belirtileri), Kar??t Olma-Kar?? Gelme ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Davran?? Bozuklu?u.

Ard?ç ve Küçük Do?aro?lu (2018) taraf?ndan yap?lan analizler, ölçe?in teorik olarak beklenen çok faktörlü yap?s?n?n Türk ö?retmen örnekleminde de istatistiksel olarak kabul edilebilir uyum indeksleri verdi?ini göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temelini olu?turmakta ve kültürleraras? adaptasyonun ba?ar?l? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Ö?retmen Taraf?ndan Doldurulan Derecelendirme Ölçe?i. Ö?retmenler, ö?rencilerin davran??lar?n?n s?kl???n? bir Likert ölçe?i üzerinde derecelendirir.

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal (?ngilizce).

Population Group: ?lkokul ve Ortaokul Ö?rencileri.

Age Group: Genellikle 6-12 ya? aras? (Okul ça??ndaki çocuklar).

Population Details: Türkiye'deki genel e?itim ortamlar?nda ö?renim gören ve ö?retmenleri taraf?ndan de?erlendirilen çocuklar.

Test Methodology: Ö?retmenler, ö?rencilerin son alt? aydaki davran??lar?n? gözlemleyerek her maddeyi 0 (Hiçbir Zaman) ila 3 (Çok S?k) aras?nda derecelendirir. Puanlama, DSM-5 tan? kriterlerine göre belirti say?lar?n?n e?ik de?erini a?mas?n? temel al?r.

Anahtar Kelimeler

Vanderbilt Ölçe?i, Ö?retmen Raporu, DEHB Tan?, Psikometrik Özellikler, Faktör Yap?s?, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: avsarardic35@hotmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

V-DEHB-ÖDÖ'nün Türkçe uyarlamas? Ard?ç ve Küçük Do?aro?lu taraf?ndan 2018 y?l?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve klinik kullan?m? için sorumlu yazar Av?ar Ard?ç ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Orijinal Vanderbilt Ölçe?i genellikle kamuya aç?k bir kaynak olsa da, Türkçe uyarlamas?n?n kullan?m? için yasal izinlerin al?nmas? önemlidir.

Testin yay?mland??? y?l: **2018**.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: vanderbilt-dikkat-eksikligi-ve-hiperaktivite-bozuklugu-ogretmen-degerlendirme-olcegi-v-dehb-odo.pdf

Kaynaklar

Ard?ç, A., ve Küçük Do?aro?lu, T. (2018). Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i (V-DEHB-ÖDÖ) Türkçe uyarlama çal??mas?. *Ege E?itim Dergisi / Ege Journal of Education, 19*(2), 534-558. http://dx.doi.org/10.12984/egeefd.446543

Vanderbilt Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u Ö?retmen De?erlendirme Ölçe?i (V-DEHB- ÖDÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ARABPSYCHOLOGY.COM